

ФОРМИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ ТА ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВСТУП

Високий темп розвитку науково-технічного прогресу в медицині, поява сучасної апаратури та нових технологій при наданні екстреної медичної допомоги (ЕМД) змінили вимоги до професійного рівня лікарів. Система навчання висуває на перший план проблему вдосконалення медичної освіти. Актуальним залишається підвищення рівня володіння практичними навичками під час надання ЕМД [1, 2, 3, 4]. На жаль «класичні» форми навчання (лекції, семінари, обговорення ситуації біля ліжка хворого та інші), не формують у тих, хто навчається, абсолютно стійкого алгоритму дій. Це призводить до того, що у критичній ситуації лікарю важко швидко мобілізуватися, автоматично та якісно надати ЕМД постраждалому [1, 2].

МЕТА РОБОТИ

Показати нові ефективні методи навчання студентів, які впроваджені на кафедрі медицини катастроф та військової медицини Запорізького державного медичного університету (ЗДМУ).

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

З нашої точки зору, симуляційна форма навчання (СН), за якої навчають у спеціальному штучно створеному імітованому середовищі – є найбільш прийнятною. Головні ознаки СН – це можливість використання манекенів або статистів для повноти та реалістичності моделювання об'єкта в певній ситуації; відпрацювання конкретних практичних навичок з використанням сучасної апаратури без завдання шкоди здоров'ю людини; відпрацювання командної роботи в імітованій конкретній ситуації [2, 3]. ЗДМУ має всі можливості для вирішення такої задачі. На кафедрі медицини катастроф та військової медицини впроваджені деякі форми СН.

1. Командні заняття. Ця форма СН використовується нами при роботі з групою студентів під час модульних занять (Рис. 1). Командні заняття виявилися дуже ефективними під час відпрацювання алгоритму серцево-легеневої реанімації

(СЛР), оскільки вони надають змогу відпрацювати такі моменти як:

- чіткий розподіл обов'язків у команді під час проведення СЛР;
- взаєморозуміння під час зміни членів бригади кожні 2–3 хвилини;
- використання свідків як потенційних помічників у проведенні СЛР;
- питання у спроможності бути лідером.

Рис. 1. Відпрацювання алгоритму СЛР під час навчального процесу

2. Майстер-класи. Ця найпоширеніша форма СН використовувалась нами під час роботи з великою кількістю слухачів. Майстер-класи знайшли широке застосування під час проведення науково-практичних конференцій (Рис. 2). Ця форма СН є дуже ефективною під час відпрацювання практичних навичок надання ЕМД постраждалим з різними видами травм, знеболення пацієнтів з використанням різних методик регіонарної анестезії, тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі, використання внутрішньокісткового доступу, забезпечення прохідності дихальних шляхів.

Проведення майстер-класів складається з таких етапів навчання як:

- визначення рівня володіння клінічними навичками на початку заняття;
- навчання роботі на муляжах (демонстрація, пояснення);
- індивідуальне виконання (відпрацювання);
- перевірка викладачем рівня освоєння практичних навичок;

- робота в команді (інсценування, міждисциплінарні тренінги);
- **дебрифінг** (детальний аналіз роботи групи згідно єдиного алгоритму дій).

Рис. 2. Проведення майстер-класу під час науково-практичної конференції

3. Семінари-тренінги. Тема семінару-тренінгу визначається як окремих модулів в загальній програмі підготовки фахівців. Змістовні модулі відповідають питанням, що розглядаються в процесі проведення семінару за різними формами та методами навчання. Визначення цільової групи передбачає забезпечення змісту семінару реальним умовам праці учасників навчального процесу. На кожний семінар-тренінг складаються учбовий та тематичний плани, методичні розробки лекцій та практичних занять. Оптимальна кількість учасників семінару-тренінгу – 10-15 осіб. Проведення 1-2-денних семінарів-тренінгів було дуже показовим і ефективним під час роботи з військовослужбовцями, волонтерами, школярами. Іноді теми одного семінару-тренінгу можуть поєднуватися. Наприклад: проведення семінару з надання домедичної допомоги для школярів багатопрофільного ліцею англійською мовою (з «native English») (Рис. 3).

Рис. 3. Семінар-тренінг «Надання домедичної допомоги» для школярів

4. Змагання. Ця форма СН використовується нами нещодавно. Так у 2015 році вперше у м. Запоріжжі був проведений Запорізький обласний чемпіонат бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги. У 2016 році команда студентів ЗДМУ зайняла перше місце в обласному чемпіонаті, який складався з конкурсних завдань: проведення СЛР; надання ЕМД при політравмі, нефатальному втопленні; проведення медичного сортування великої кількості постраждалих (Рис. 4).

Рис. 4. Проведення медичного сортування під час змагань

ВИСНОВКИ

1. Форми симуляційного навчання (командні заняття, майстер-класи, семінари-тренінги, змагання) є високоефективною системою практичної підготовки студентів медичних ВУЗів.

2. Бригадні заняття є пріоритетною формою відпрацювання алгоритму серцево-легеневої реанімації.

3. Майстер-класи слід використовувати як елемент практичної підготовки під час проведення науково-практичних конференцій.

4. Семінари-тренінги є оптимальною формою навчання у роботі з військовослужбовцями, волонтерами, школярами.

5. Змагання допомагають довести до автоматизму практичні навички проведення серцево-легеневої реанімації; надання допомоги при політравмі, нефатальному втопленні; питаннях первинного медичного сортування.